

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21919 - Processos i Tècniques del Treball Social de Grup / 1
Titulació	Grau de Treball Social - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria Amparo Cánovas Sotos maria.canovas@uib.es	20:00	21:00	Dilluns	10/09/2018	18/02/2019	AB06
Ana Josefa Cañas Lerma ana.lerma@uib.es	11:30	12:30	Dilluns	10/09/2018	27/05/2019	Despatx 2 / Beatriu de Pinós

Contextualització

L'assignatura de Processos i Tècniques del Treball Social de Grup és una assignatura obligatòria emmarcada dins la matèria Mètodes, Models i Tècniques de Treball Social. Es tracta d'una de les assignatures centrals del perfil i té una orientació teòrica i pràctica important. El conjunt del contingut sobre Teoria, Models, Mètodes i Tècniques de Treball Social de Grup es repartirà en dues assignatures, una d'elles a tercer curs i a la qual dediquem aquesta guia docent.

L'assignatura de Processos i Tècniques del Treball Social de Grup té els següents objectius:

1. L'adquisició de competències i habilitats per a la conducció de grups des de la perspectiva de la intervenció professional.
2. L'entrenament en la conducció de sessions grupals.
3. L'entrenament en l'aplicació de tècniques específiques i generals d'acomodació i reestructuració dins dels marcs grupals.

El conjunt de l'assignatura girarà sobre dos eixos: la definició dels grups de suport i la seva aplicació a la pràctica grupal. Com a grups centrats sobre el client, el grup de suport és el tipus de grup que amb més freqüència organitzen els professionals del Treball Social. És observable tant a programes d'atenció primària com a programes especialitzats. És un tipus de grup polivalent que no requereix un nivell de competència en la conducció grupal molt especialitzat. L'assignatura pretén que els i les estudiants siguin competents en el maneig d'aquests tipus de grups.

El grup 1 de crèdits pràctics, amb caràcter experimental, participarà en el projecte nomenat "Projecte basat en la metodologia d'Aprenentatge-Servei entre l'alumnat de l'assignatura *Processos i Tècniques del Treball Social de Grup* i ABEA (Asociación Balear de la Enfermedad de Andrade)". Aquest projecte s'ha presentat a la convocatòria d'ajuts per a projectes d'innovació de la millora de la qualitat docent de l'IRIE (Institut de Recerca i Innovació Educativa).

Professorat:

Guia docent

Maria Amparo Cánovas Sotos: Professora associada de l'àrea de Treball Socials. Diplomada en Treball Social. Màster Oficial en Ciències Socials aplicades a l'Atenció Sociosanitària. Master en Mediació Familiar. Treballadora Social en l'àmbit de la Salut Mental.

Ana J. Cañas Lerma: Professora ajudant de l'àrea de Treball Social i Serveis Socials. Diplomada en Treball Social. Màster universitari en Formació del Professorat. Màster en Teràpia Narrativa i Treball Social Comunitari. Doctoranda del programa d'Educació de la UIB. Membre del grup de recerca "Conflicte, Canvi i Treball Social".

Requisits

L'assignatura no té cap requisit formal.

Recomanables

És recomanable haver cursat l'assignatura de primer nivell *Teoria i Models del Treball Social de Grup*, de segon curs. Així mateix, és molt recomanable canviar la perspectiva de l'experiència adquirida el curs anterior. A l'assignatura es requerirà un fort compromís amb l'assaig de procediment i tècniques. Les actituds passives, l'anonimat o la manca de implicació significaran una gran dificultat per superar l'assignatura.

Competències

Específiques

- * CE3. Capacitat d'interactuar amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats aplicant els mètodes, models, estratègies i tècniques de Treball Social. .

Genèriques

- * CG5. Capacitat d'establir relacions professionals, identificant necessitats, problemes, dificultats i conflictes, a fi d'identificar la forma més adequada d'intervenció. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

El contingut de l'assignatura està clarament diferenciat en dos blocs. Per una banda, la definició del tipus de grup a treballar, es a dir, el grup de suport, sigui en la seva modalitat més vinculada al canvi com és el grup socioterapèutic, o sigui la seva modalitat més lligada a l'auto-cura i el suport social com és el grup d'ajuda mútua. Amb independència del model d'intervenció, cal reforçar les habilitats bàsiques per a la conducció de grups, habilitats que són transversals a tots els models.

Per altra banda, el contingut es centra en l'estudi i aplicació pràctica del model psicodramàtic. La finalitat d'aquesta segona part és la de facilitar l'aplicació de l'enfoc psicodramàtic al procés de conducció de grups

Guia docent

de suport. No es tracta de fer psicodrama, sinó més bé d'utilitzar la potencialitat de l'enfoc psicodramàtic a l'àmbit dels grups de suport.

Continguts temàtics

Tema 1. EL GRUP SOCIOTERAPÈUTIC

1. Definició i característiques.
2. Organització dels grups socioterapèutics: variables i criteris per organitzar-los, tamany, durada i freqüència de les sessions.
3. El procés d'ajuda socioterapèutica i els fenòmens grupals. Evolució esperable del grup. El rol i les competències del professional.

Tema 2. HABILITATS BÀSIQUES DE LA PERSONA CONDUCTORA DE GRUPS

1. Habilitats fonamentals dels i les professionals. Primer nivell.
2. Habilitats avançades. Segon nivell.

Tema 3. ELS GRUPS D'AJUDA MUTUA

1. Suport social i grups d'ajuda mutua. Ajuda mutua i autoajuda.
2. Definició i característiques. Estructura i organització.
3. Objectius.
4. El procés d'ajuda i els fenòmens grupals. Evolució esperable del grup.
5. Grups mixtes: rol i les competències del professional.

Tema 4. EL MODEL PSICODRAMÀTIC

1. Bases conceptuals
2. Components bàsics del procediment psicodramàtic.
3. Els contextes.
4. Els instruments: protagonista, escenari, auxiliars, director i auditori.
5. Les etapes del procediment dramàtic: caldejament, dramatització i anàlisi grupal.

Tema 5. TECNOLOGIA PSICODRAMÀTICA

1. Tècniques elementals: Doble, Diàleg, Mirall, Soliloqui, Inversió de rols, Roda viva, Projectió cap al futur, Interpolació de resistències, Improvisació amb personatges ficticis o imaginaris, Ressò o amplificació de la veu, Situacions típiques de la vida, Sense paraules, Tècnica "d'esquena", Cadira buida, Construcció d'imatges, Objectes intermediaris, Psicodança i Màscara. Característiques i moments per a la seva aplicació.
2. Tècniques complexes. Dramatitzacions. Escultures. Jocs dramàtics. Característiques i moments per a la seva aplicació.
3. Tècniques d'aprenentatge de noves situacions: el Role-Playing pedagògic.

Metodologia docent

A continuació es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes per a l'avaluació i desenvolupament de les competències pròpies d'aquesta assignatura.

Guia docent

Com a forma d'afavorir i potenciar aquesta labor autònoma de l'alumnat, l'assignatura tindrà el suport a través de l'Aula Digital. Mitjançant aquesta plataforma hi haurà la possibilitat de comunicació en línia i a distància amb el professorat, el calendari d'activitats i docència de l'assignatura, documents pertanyents a l'assignatura i possibles enllaços d'Internet. Les propostes per al treball autònom tant individual com en grups petits es trobarà en aquest recurs. També estarà disponible el material d'avaluació per a ús autònom dels alumnes, com a mesura progressiva de valoració de l'adquisició de les competències proposades en l'assignatura.

En qualsevol cas, el punt fort de l'assignatura és la seva pràctica. Aquesta requereix d'una forta coordinació entre els distints grups que es formaran, així com preparar sessions de pràctica fora de l'aula.

El grup 1 de classes pràctiques participa a una prova pilot a través de la metodologia d'Aprenentatge-Servei (ApS) on es pretén que els i les estudiants valorin la necessitat de treballar de forma solidària i li donin importància a aquest fet, prenent consciència del seu potencial en el camp social, tant com a nivell de futurs/es professionals, com de ciutadans i ciutadanes. L'estratègia es basarà en el disseny d'un informe/projecte on es proposaran diferents formes d'assolir l'abordatge de les sessions grupals des d'un enfocament d'un grup socioterapèutic, destinades a promoure una acció positiva de cara a disminuir les necessitats manifestades per part de les persones integrants d'ABEA. La proposta metodològica pot variar respecte al grup 2 de classes pràctiques.

Volum de treball

A continuació es presenta l'estimació del volum de treball de cada activitat prevista.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classe teòrica i exposició de continguts	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, dinàmiques en grup petit, tècnica de role-playing, discussió de casos, s'exemplifiquen els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura.	29
Classes pràctiques	Pràctica de Grup	Grup mitjà 2 (X)	De forma quinzenal, els i les alumnes realitzaran dues hores de pràctiques que consistiran en l'aprenentatge basat en problemes i l'ús del role-playing. Per poder ser avaluat cal assistir almenys al 85 % de les pràctiques (l'assistència NO ÉS RECUPERABLE) i aportar un protocol guia per al desenvolupament de les sessions. Tots els i les alumnes han de realitzar intervencions en el rol de treballadors/es socials durant el transcurs de les classes pràctiques, així com de membres integrants del grup socioterapèutic.	14
Avaluació	Examen parcial	Grup gran (G)	Avaluació dels continguts teòrics, metodològics i tècnics de la primera part de l'assignatura: els grups de suport i les habilitats dels conductors de grup.	2
Avaluació	Examen parcial	Grup gran (G)	Avaluació dels continguts teòrics, metodològics i tècnics de la segona part de l'assignatura: Psicodrama. L'examen es durà a terme en el període d'avaluació complementària.	0

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

Guia docent

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de lectures i temes per l'avaluació	Al llarg del semestre es proposaran lectures obligatòries de textos i articles relacionats amb els continguts treballats en les classes de gran grup.	55
Estudi i treball autònom individual	Estudi	Estudi i preparació per a l'avaluació dels continguts de l'assignatura.	50

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Es valoraran les competències establertes per a aquesta assignatura mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. En la taula del present apartat es descriu cada procediment avaluador, la tipologia (R: recuperable; NR: no recuperable), els criteris d'avaluació i el procediment de qualificació de l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Pràctica de Grup

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	De forma quinzenal, els i les alumnes realitzaran dues hores de pràctiques que consistiran en l'aprenentatge basat en problemes i l'ús del role-playing. Per poder ser avaluat cal assistir almenys al 85 % de les pràctiques (l'assistència NO ÉS RECUPERABLE) i aportar un protocol guia per al desenvolupament de les sessions. Tots els i les alumnes han de realitzar intervencions en el rol de treballadors/es socials durant el transcurs de les classes pràctiques, així com de membres integrants del grup socioterapèutic.
Criteris d'avaluació	Per poder ser avaluat cal assistir almenys al 85 % de les pràctiques (l'assistència NO ÉS RECUPERABLE) i aportar un protocol guia per al desenvolupament de les sessions. Tots els i les alumnes han de realitzar intervencions en el rol de treballadors/es socials durant el transcurs de les classes pràctiques, així com de membres integrants del grup socioterapèutic.
	Lliurament d'un informe i memòria de pràctiques.

Guia docent

Data de lliurament: 21/12/18

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Examen parcial

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Avaluació dels continguts teòrics, metodològics i tècnics de la primera part de l'assignatura: els grups de suport i les habilitats dels conductors de grup.
Criteris d'avaluació	Respostes objectives lligada a una bateria de preguntes curtes o tipus test. Examen en període d'Avaluació contínua:
	Data d'avaluació: 12/11/18

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Examen parcial

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Avaluació dels continguts teòrics, metodològics i tècnics de la segona part de l'assignatura: Psicodrama. L'examen es durà a terme en el període d'avaluació complementària.
Criteris d'avaluació	Respostes objectives lligada a una bateria de preguntes curtes o tipus test. Examen en període d'Avaluació Complementària.
	Data d'avaluació: 14/01/19

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 5

Preparació de lectures i temes per l'avaluació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Al llarg del semestre es proposaran lectures obligatòries de textos i articles relacionats amb els continguts treballats en les classes de gran grup.
Criteris d'avaluació	Demostrar coneixement del continguts del text seleccionats.
	Avaluació durant el període d'Avaluació Contínua
	Primera lectura: López Barberá, E. y Población Knappe, P.(2000). <i>Introducción al Role Playing pedagógico</i> . Bilbao: Desclée de Brouwer.
	Data d'avaluació: 29/10/18
	Segona lectura: Población, P. (2010). <i>Manual de Psicodrama diádico</i> . Bilbao: Desclée de Brouwer.
	Data d'avaluació: 3/12/18
	Cada lectura tindrà un valor del 50%. Una nota mínima de 5 en cada lectura

Guia docent

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La bibliografia sobre els grups de suport està molt fragmentada. Per això es facilitarà als estudiants documents d'estudi en forma d'articles.

En general, la bibliografia del curs de " *Teoria i Models de Treball Social de Grup*" es útil i aplicable al segon nivell d'aquesta assignatura. Malgrat tot, es faciliten un conjunt de texts bàsic per la lectura, treball i comprensió de l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- Denborough, D. (2008). *Collective Narrative Practice: Responding to individuals, groups, and communities who have experienced trauma*. Adelaide: Dulwich Centre Publications.
- Denborough, D. (2014). *Retelling the stories of our lives*. New York: W.W. Norton & Company.
- López Barberá, E. y Población Knappe, P.(2000). *Introducción al Role Playing pedagógico*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Población, P. (2010). *Manual de Psicodrama diádico*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Rojas-Bermudes, J. (1997). *Teoría y técnicas psicodramáticas*. Barcelona: Paidós.

Bibliografia complementària

- Beyebach, M. y Herrero, M. (2010). *200 tareas en terapia breve*. Barcelona: Herder.
- Corey, G. (1995). *Teoría y práctica de la Terapia Grupal*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Filgueira, M. Ed.(2010). *Manual de Formación de la Asociación Española de Psicodrama*. Madrid: Asociación Española de Psicodrama.
- Henry, S. East, J. y Schmitz, C.(Coords.) 2004. *Trabajo Social con grupos. Modelos de intervención*. Madrid: Narcea
- Herranz, T. (1999). *Psicoterapia psicodramática individual*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- López Barberá, E. y Población Knappe, P. (1997). *La escultura y otras técnicas psicodramáticas aplicadas a la psicoterapia*. Barcelona: Paidós.
- Martínez-Vivot, M. y Folgueiras, P. (2015). Evaluación participativa, aprendizaje-servicio y universidad. *Profesorado, Curriculum y Formación del Profesorado*. 19 (1), 128-143
- Milanese, R. i Mordazzi, P. (2010). *Coaching estratégico*. Barcelona: Herder.
- Ramírez, J. (1997). *Psicodrama, Teoría y Práctica*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Pinsker, H. (2002). *Introducción a la Psicoterapia de Apoyo*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Altres recursos

- Associació Balear de la Malaltia d'Andrade: <http://andradebalear.es/>
- Federació Espanyola de malalties rares: <https://enfermedades-raras.org/>